

Sz. Pan
Adam Podgórski
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L. dz. ....

Data wpływu 12. 2016

Szanowny Panie,

Polskie Towarzystwo Psychologiczne przesyła swoje uwagi i opinie dotyczące poselskiego projektu ustawy „zmiana ustawy o broni i amunicji”.

1. Wyrażamy zdecydowanie krytyczną opinię o przedłożonym projekcie, który zwiększa potencjalny dostęp do broni i umożliwia jej uzyskanie osobom nie posiadającym odpowiednich predyspozycji psychicznych. Dotychczas funkcjonujący system, aczkolwiek nie w pełni satysfakcjonujący, w dużej mierze zabezpiecza społeczeństwo przed niepowołanym użyciem broni. Obecnie weryfikacja predyspozycji kandydatów do posiadania broni odbywa się przez uprawnionych lekarzy i psychologów podległych administracji rządowej (policja i wojewodowie). System taki funkcjonuje zadawalająco. Utrzymanie dotychczasowych reguł przyznawania dostępu do broni nie stoi w sprzeczności ze zwiększaniem powszechności dostępu do niej, pozwala natomiast zagwarantować ochronę przed niebezpiecznym jej użyciem. Postulowaną w projekcie ustawy standaryzację warunków wydawania pozwoleń na broń można osiągnąć raczej wzmacniając kontrolę przestrzegania standardów metodycznych badań, niż z niej rezygnując. Kontrola taka, w naszej opinii, powinna pozostać w gestii organów centralnych, powierzenie jej władzom lokalnym może skutkować obniżeniem wymagań wobec specjalistów. Rolą Państwa jest zapewnianie bezpieczeństwa obywatelom.
2. W art. 10 ust. 5 zapisano warunki, które wykluczają możliwość uzyskania zezwolenia na posiadanie broni. Indywidualne predyspozycje do posiadania broni, to z punktu widzenia psychologicznego, znacznie więcej. Znaczna część osób posiadających wymienione w tym punkcie

zaburzenia pozostaje niezdiagnozowana, i nawet nieświadoma swoich problemów. Przykładowo wykluczenie upośledzenia intelektualnego nie może być jedyną i wystarczającą przesłanką negatywną, ponieważ prawidłowe rozpoznanie warunków obrony koniecznej w sytuacji stresowej wymaga co najmniej przeciętnego poziomu intelektualnego oraz odpowiednich cechy osobowości. Ocena m.in. tych właśnie cech jest przedmiotem badania psychologicznego. Trzeba też wyraźnie podkreślić, że funkcjonowanie psychologiczne charakteryzuje się dynamiką w ciągu życia, toteż jednokrotna ocena może być niemiarodajna zarówno dla osób młodych choć pełnoletnich będących wciąż w trakcie rozwoju, jak i dla osób starszych, których sprawność psychiczna zmienia się wskutek zmian związanych z wiekiem.

3. W obecnym systemie kryteria sprawności psychicznej i fizycznej weryfikowane są przez niezależną ocenę uprawnionego lekarza i psychologa. Kwalifikacje uprawniające do tych badań psycholog uzyskiwał nie tylko po dyplomie, ale dodatkowo po pięciu latach stażu i szkoleń. Polskie Towarzystwo Psychologiczne widzi potrzebę ujednoczenia kryteriów, jednak już obecnie orzeczenia wystawiane są przez wysoko kwalifikowanych specjalistów. Nad prawidłowością metodyki badania psychologicznego czuwają kontrolerzy z ramienia wojewodów, co umożliwia znacznie lepszą kontrolę jednolitości jej stosowania w skali kraju. Drogą do osiągnięcia ujednoczenia wymagań jest w opinii PTP standaryzacja metodyki. Zastąpienie specjalistycznych badań przez zaświadczenie lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej, który może opierać się wyłącznie na deklaracjach badanego w kwestiach zdrowia psychicznego, jest więcej niż naiwnością.

4. W obecnym systemie uzyskiwania dostępu do broni zasadniczą rolę pełni Policja. Jest to jedyna gwarancja możliwości weryfikacji rzeczywistego funkcjonowania kandydata w jego otoczeniu społecznym. Kryteria przyznawania pozwoleń przez komendantów Policji można łatwo wy standaryzować poprzez zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji lub Komendant Głównego Policji.

5. Wprowadzenia zaświadczenia (art. 13 ust. 4 pkt. 2) zamiast obowiązujących obecnie orzeczeń psychologa i lekarza, oznacza przejście na dokument o znaczenie mniejszym znaczeniu merytorycznym. W przypadku błędu lekarza wystawiającego takie zaświadczenie obywatel

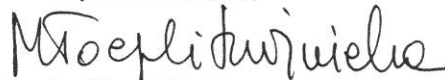
nie ma możliwości odwołania. Obywatel musi powinien mieć możliwość odwołania od niekorzystnego dla siebie zaświadczenia lekarskiego. Przy ustalaniu formalnych przeciwwskazań w dostępie do broni organ samorządowy pozostaje także bez kompetencji odwoławczych. Obecnie Policja ma taką możliwość jako podmiot kierujący na badania w trybie odwoławczym.

Podsumowanie

Przedłożony projekt, w opinii Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, doprowadzi do niekontrolowanego dostępu do broni, a także ograniczy funkcje Państwa i jego instytucji jako gwaranta bezpieczeństwa obywateli.

Polskie Towarzystwo Psychologiczne docenia pozytywne aspekty obowiązujących przepisów regulujących dostęp do broni, dostrzegamy także potrzebę ich modyfikacji i deklarujemy gotowość pracy nad udoskonalaniem obowiązujących przepisów i standaryzacją procedur oraz metodyki badania psychologicznego.

Z poważaniem

Dr Małgorzata Toeplitz-Winiewska
Przewodnicząca

Polskiego Towarzystwa Psychologicznego